

2. Forundersøgelse af deres Dyrkningsvilkaar til Vejledning for senere Opdyrkning, navnlig hvad angaar Mosernes Bestaaffenhed, Dybde og forhaanden værende Forbedringsmateriale.

Til Begrundelse heraf skulle vi fremføre, at der foruden de Moser, der knytte sig til bestaaende Agerbrug, og som kun trænge til Vejledning ved Bestemmelsen af Driften og Dyrkningsmaaden og ved Valget af Hjelpegødninger, Frøblandinger og lign., findes her i Landet mindst 100,000 Tdr. Vand Mose, tildels i store samlede Mosearealer, fortrinnsvis af Højmosenatur, men dog ogsaa højt og her af Lavmose, der lide af uheldige Vandafledningsforhold og næppe lade sig bringe ud over det nuværende fuldkomne uproductive Stadium uden Statens Medvirkning.

Selv om man ikke i Øjeblikket vil organisere Kolonisation af disse Arealer, saaledes som det finder Sted i Tyskland og delvis i Sverrig, saa vilde dog Nutiden i betydelig Grad fremme Sagens Udvikling i det kommende Aarhundrede ved at lade samtlige disse store Mosearealer undersøge og paa Basis deraf fastslaa de Regler, der kræves for en systematisk gennemført Afvanding med paafølgende Kulturarbejder. Gjennem en saadan Afvanding vil nemlig Naturens eget Arbejde komme til sin Ret paa en Maade, som disse Mosers nuværende Tilstand i Reglen umuliggør; i den vanddrukkne Mose er Luftens Indflydelse uden al Betydning — den kan i Aarhundreder henligge i væsentlig den samme Tilstand, som tilstrækkeligt fremgaar af de velbevarede „Mosefund“; ganske anderledes forholder det sig imidlertid, naar en passende Afvanding har fundet Sted; saa er med det samme Kulturen begyndt, idet der aarlig formulder mere og mere af Overfladen, og et saadant Moseareal vil om en Generation eller to, uden andet Arbejde end det, Tiden selv udfører, være tjenligt til en lønnende Kultur.“

Undertegnet af

S. C. la Cour.

B. Feilberg.

T. Westermann.

Efterat Kammerherre Steel til Virkelse var bleven kendt med dette Forslag og havde sluttet sig dertil, mødte han tilligemed de tre nævnte Mænd som Landhusholdnings-selskabets delegerede ved det Udvalgsmøde, som var blevet indvarslet i Aarhus til den 1ste Juli, og ved hvilket der endvidere foruden Udvalgets oprindelige Medlemmer: D'Her. Proprietær Varsen (Gaardbogaard), Statskonsulent J. Hansen (Afv), Tørvefabrikanterne Bøggild (Sparløv) og Stenberg (Moselund), tillige som Repræsentanter for Hedeselskabet mødte dettes Moseudvalg: D'Her. Godsejer M. Ahlmann, Godsejer Lichtenberg og Skov-rider Dalgas, samt dets Moseingeniør, Landbrugskandidat Westh. Ved dette Møde meddelte de delegerede for Landhusholdnings-selskabet de af dette ovenfor anthydede og yderligere paatænkte Skridt, og i Henhold hertil vedtoges efter en indgaaende Drøftelse enstemmig følgende Fællesudtalelse:

1. At det maa anses for meget ønskeligt, at der af Staten iværksættes Undersøgelse af Mosernes Afvandings- og Dyrkningsvilkaar, samt Udvidelse af de Planteavlksforsøg, der alt foretages ved Statens Planteavlksstationer.
2. At der ikke bør ske nogen Indskrænkning i de det danske Hedeselskab af Staten bevilgede Midler til Moseagens Fremme som et væsentligt Led til Støtte af Selskabets Opgave.
3. At det maa være Mosebrugerne selv, der maa tage Initiativet til og træffe Afgørelse om, hvorvidt en mere eller mindre omfattende Mosebrugsforening bør søges oprettet eller ikke.

Angaaende de to sidste Punkter af denne Fællesudtalelse skal bemærkes, at Punkt 2 fremkom som Udtryk for, at Udvalget vilde forvare sig mod, at det ved Punkt 1 skulde tilføje en Indskrænkning i de Midler, Hedeselskabet nu modtager fra Staten til Fremme af Moseagen som en Støtte for Selskabets Opgave; og at Punkt 3 fremkom som en Tilkendegivelse af, at man ikke fandt det rigtigt, at de to Selskaber, Landhusholdnings-selskabet og Hedeselskabet, i hvert Fald paa Sagens nuværende Standpunkt skulde opfordre til Dan-nelsen af en omfattende Mosebrugsforening, efter som en saadan først maatte findes betime- lig, naar Mosebrugerne selv toge Initiativ dertil, om der end allerede nu fra de delegeredes Side fremkom sympatetisk Tilslutning til den Moseindustriforening, som bragtes i